

det mellem Husmænd og Gaardmænd. Jeg havde ikke tænkt mig Muligheden af, at dette Spørgsmaal skulde komme til at spille den Rolle, det har spillet under disse Dages Forhandlinger. Det var det ærede Medlem fra Middelfart (Slengerik), der rejste dette Spørgsmaal. Han fik der- ved Lejlighed til at give et Hib til Højskolerne, som han ikke mente paavirkede de unge Bønderkarle i den rigtige Retning. Jeg gør opmærksom paa, at ikke alene Gaardmandssønner, men ogsaa mange Husmændssønner besøger Højskolerne, og at Staten har bevilget betydelige Beløb til Understøttelse af fattige Højskoleelever, selv om det ganske vist nu er for faa Midler, der staar til Raadighed. Jeg hørte, at det ærede Medlem fra Esbjerg (Sundbo) bebrejdede Undervisningsministeren, at han i Aar havde opført den samme Sum til Understøttelse for Højskolerne som tidligere og ikke forhøjet den. Man kan nu ogsaa gøre en Minister Uret. Ministeren maa følge Loven, og i dette Tilfælde har Højskoleloven afstukket Grænserne for, hvilke Beløb der kan anvendes i dette Øjemed. Jeg er imidlertid enig i den Betragtning, at Understøttelsen er for ringe. Derfor henvender jeg mig til den højtærede Undervisningsminister med Henstilling om at forelægge Forslag til en Revision af Højskoleloven. Jeg tror, at dette Forhold trænger til en Revision, og det er, synes jeg, den naturligste Vej at gaa. Jeg vil ikke bebrejde Ministeren, at han følger Loven og ikke opfører større Beløb, end han har Lov til at opføre, men da dette Beløb, som sagt, er for ringe, mener jeg, det er den eneste Vej at gaa at faa Højskoleloven taget op til Revision, og jeg retter altsaa en Henstilling til Ministeren derom.

Der var ingen, der gik saa vidt i Henseende til at beklage sig over Bønderne som det ærede Medlem fra Esbjerg. Han er ikke ukendt med at overdrive, naar der er et eller andet, han har Lyst til at tale om. Han gik saa vidt, at han hævdede, at Venstre ikke havde villet unde alle det daglige Brød paa rimelige Vilkaar. Det er dog en vældig Overdrivelse, naar man ved, at Venstre har stemt for alle de humane Love, der er vedtagne, ogsaa i de senere Aar under Krigen, alene

med Undtagelse af Kødloven. Fra den tog vi Afstand, og nu ser man, at det var meget fornuftigt, hvad jeg vidste i Forvejen, thi nu erkender selve de Partier, der fik Loven vedtaget, og Regeringen, at det var en forkert Lov, og nu kommer de og vil have den revideret. Det er mig bekendt det eneste af den Slags Lovforslag, vi har taget Afstand fra; alle andre Forslag til Mildning af Dyrtidstrykket og til humane Formaal har Venstre givet sin Tilslutning ligesom alle de andre Partier.

Men tror de Herrer, at de gayner Samfundet ved at sætte ondt Blod mellem dem, som skal modtage, og dem, som skal yde? Det er lettere at tale tilfredsstilende for dem, som skal modtage, end for dem, som skal yde. Vi maa ikke glemme, at de danske Bønder har vist igennem de forløbne Tider, at de er frisindede Folk. Jeg har Grund til at minde om, at i de Aar, vi rejste den almindelige Valgrets og Parlamentarismens Fane, fra 1870, da det forenede Venstre dannedes og opstillede som et Hovedprincip, at vor Udvikling skulde ledes i Juni-Grundlovens Aand, og at vi skulde arbejde for at faa en parlamentarisk Regering, da var Bønderne og Husmændene sammensluttede, de gik Haand i Haand, Arm i Arm og holdt Venstre oven Vande trods alle de Angreb, der blev rettet paa os, og de holdt fast ved vort Hovedformaal: at Juni-Grundloven var Folkets moralske Ret. Man har ikke Lov til nu at kaste Skygge paa Bønderne for manglende Frisind, thi de viste i hele den lange Kamptid fra 1870 og Aarhundredet ud, ja til 1915, at de var tro imod deres Idealer. Vi maa heller ikke glemme, at i 1908, da vi reviderede den kommunale Valglov, gav Gaardmændene frivilligt og godvilligt Afkald paa den Magtstilling, de raadede over i alle Landkommuner, og gav deres Tilslutning til Indførelsen af lige og almindelig Valgret. Jeg tror ikke, man gør sit Samfund nogen Tjeneste ved at sætte Gift eller tænde en Ild mellem de to Parter, Husmænd og Gaardmænd; thi de har staaet sammen hidtil, og jeg ser ikke, der er nogen Grund til, at de skal skilles i Fremtidens Arbejde for en frisindet og rolig Udvikling i vort Folk. Naar Venstre ogsaa med Hensyn til Grundloven, da Forslaget om den nye Grundlov blev fore-